

ETICKÝ KODEX AKADEMICKÝCH PRACOVNÍKŮ A VĚDECKÝCH PRACOVNÍKŮ UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Charakteristika Etického kodexu

Etický kodex pro akademické pracovníky Univerzity Palackého v Olomouci shrnuje obecné etické požadavky na pedagogickou, vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí práci jejích akademických pracovníků a vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí práci jejích vědeckých pracovníků. Respektování všech morálních a společenských aspektů výkonu činnosti akademického pracovníka a vědeckého pracovníka (pro stručnost společně dále v textu jen „akademický pracovník“) v tomto dokumentu formulovaných je nezbytným předpokladem výkonu této profese.

Kodex je morálně zavazujícím prohlášením Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci, které nemá charakter právního ani vnitřního předpisu. Jeho porušení představuje chování, které je v rozporu s morálními a společenskými principy, jejichž dodržování je pro řádný výkon profese akademického pracovníka univerzity nezbytné.

Kodex byl vypracován v souladu se Vzorovým Etickým kodexem pro akademické pracovníky vysokých škol schváleným na 5. zasedání sněmu Rady vysokých škol dne 17. května 2007, sestaveným v souladu s Etickým kodexem výzkumných pracovníků v Akademii Věd České republiky.

Etický kodex pro akademické pracovníky

Část I.

Obecné zásady

1. Akademický pracovník zachovává ve své práci vysoký standard dodržování lidských mravních principů a etických zásad, plně respektuje zásady tohoto kodexu.
2. Totéž vyžaduje od svých spolupracovníků a studentů, aktivně v tomto směru působí zejména na studenty a je jim v tom vždy příkladem.
3. Neobhajuje a nekryje neetické chování a jednání, a to ani tehdy, bylo-li by takové chování nebo jednání zdůvodňováno účelovou prospěšností, poslušností a loajalitou.
4. Považuje vědeckou, uměleckou, pedagogickou a obecně tvůrčí práci za integrální příspěvek k rozvoji lidského poznání, kultury, inovací a k obecnému užitku a hájí ji proti nespravedlivému zpochybňování nebo zneužívání; pečlivě dodržuje a šíří zásady spolehlivé a důvěryhodné vědecké, umělecké a další tvůrčí práce na veřejnosti, v okruhu svých spolupracovníků a zejména mezi studenty.
5. Trvale rozvíjí své schopnosti, rozšiřuje a prohlubuje si znalosti a dovednosti v oblasti svého profesního zaměření i obecně tvůrčí a pedagogické práce.

6. Zachovává si kritičnost vůči výsledkům své práce, získaným poznatkům a závěrům, objektivně, kriticky, ale kolegiálně přistupuje k výsledkům svých spolupracovníků a studentů, je přístupný diskusím a argumentům.

7. Obhajuje svobodu myšlení, bádání, vyjadřování, výměnu názorů a informací. Ve své vědecké či jiné tvůrčí práci a v pedagogické činnosti nezastává neobjektivní ideologické či iracionální přístupy, odmítá vše, co může urážet lidskou důstojnost nebo ohrožuje řádný chod a rozvoj lidské společnosti.

Část II.

Zásady v pedagogické práci

1. Akademický pracovník jedná se studenty vždy na základě objektivního, korektního, náročného, ale citlivého hodnocení jejich schopností, znalostí, píle a ostatních osobnostních charakteristik; při klasifikaci studijních výsledků si počíná nestranně a objektivně, ve vztahu ke studentům nevstupuje v roli nadřízeného, ale vždy uplatňuje kolegiální způsob jednání.

2. Komunikuje se studenty otevřeným a korektním způsobem, neuchyluje se k jejich podceňování, ponižování a jakémukoliv znevažování.

3. Chová se k nim vždy spravedlivě, nevyžaduje od nich činnosti, které patří k jeho vlastním povinnostem.

4. Předává jim ochotně své znalosti, dovednosti a zkušenosti.

5. Snaží se pedagogicky působit nejen kvalitní výukou a výcvikem, ale za každých okolností i osobním příkladem, pečlivě dodržuje stanovená pravidla organizace výuky.

6. Plně a iniciativně se věnuje kolektivní a individuální výuce a výchově studentů, napomáhá rozvoji jejich samostatného a kritického myšlení, všestranně podporuje jejich kvalifikační růst a profesní rozvoj, tvůrčí a publikační aktivity, pomáhá jim navazovat vnější kontakty včetně kontaktů mezinárodních.

7. Vyvozuje přiměřené důsledky z případných selhání a neetického chování nebo jednání studentů.

Část III.

Zásady pro vědeckou, uměleckou a další tvůrčí práci

1. Akademický pracovník zaměřuje svůj výzkum, popř. své umělecké nebo ostatní tvůrčí aktivity na rozšiřování hranic lidského poznání, rozvoj uměleckých a kulturních hodnot, vzdělanosti, technických inovací atd. Vždy dbá na to, aby jeho výsledky sloužily ku prospěchu společnosti.

2. Vždy dbá na to, aby těmito aktivitami neohrožoval spolupracovníky, společnost, životní prostředí, materiální, kulturní a etické hodnoty.

3. Uvědomuje si svoji odpovědnost za objektivitu, spolehlivost a přesnost svého bádání a respektuje meze používaných metod.

4. Při zveřejňování svých poznatků a výsledků dbá na jejich úplnost, ověřitelnost a objektivní interpretaci.
5. Po zveřejnění svých výsledků uchovává primární data a dokumentaci po dobu obvyklou v příslušném oboru, pokud tomu nebrání jiné legitimní závazky nebo předpisy.
6. Dbá na účelné a efektivní využívání prostředků poskytnutých mu na výzkum, uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost.
7. Neduplikuje výzkum uskutečněný jinde, pokud to není nezbytně potřebné k ověření, doplnění nebo porovnání jeho výsledků.
8. Předává své výsledky, pokud nepodléhají legitimnímu utajení, vědecké, odborné nebo umělecké veřejnosti. Se získanými vědeckými poznatky uvážlivě seznamuje širokou veřejnost až po jejich prověření a uveřejnění v odborných médiích.
9. Jako autor nebo spoluautor výsledků se prezentuje pouze tehdy, jestliže jich sám dosáhl nebo k nim přispěl tvůrčím způsobem; důsledně se vyvaruje jakékoliv formy plagiátu.
10. V publikacích cituje přínos svých kolegů a předchůdců, při citování vždy uvádí zřetelný a přesný odkaz na příslušný zdroj.
11. Cituje i podstatné práce, které nejsou v souladu s jeho výsledky a názory.
12. Nedělí své výsledky, tj. nedělí je zbytečně do více publikací za účelem zvyšování jejich počtu. Nezveřejňuje totéž, nebo téměř totéž dílo ve více publikacích.
13. Objeví-li ve svých publikacích omyl, podnikne všechny potřebné a možné kroky k jeho nápravě, nesnaží se jej tajit nebo maskovat.
14. Provádí jemu zadanou posuzovatelskou, recenzní nebo jinou hodnotitelskou činnost osobně, nezávisle a pečlivě.
15. Chrání duševní vlastnictví autorů posuzovaných rukopisů, návrhů projektů a zpráv, uměleckých děl apod., nepoužívá údaje obsažené v hodnocených podkladech k jinému účelu než k vypracování příslušného posudku a neposkytne je třetí osobě.
16. Neprodlužuje záměrně dobu hodnocení za účelem dosažení vlastních výhod či výhod pro třetí osobu.
17. Odmítne vypracovat vědecké, odborné nebo umělecké stanovisko, jestliže by závěry mohly být ovlivněny jeho osobním zájmem, nebo na tuto skutečnost jasně upozorní; vyvaruje se jakýchkoliv vědomých střetů zájmů.
18. Expertní stanoviska zpracovává zodpovědně a vždy jen z tematické oblasti svého oboru; nepodléhá přitom vnějším tlakům.

19. Při hodnotitelských a oponentních řízeních, recenzích apod. vychází z objektivních kritérií, dodržuje pravidla zadavatele a vyžaduje to samé od ostatních účastníků daného řízení.

Část IV. Etická komise UP

1. K posouzení případů porušení ustanovení tohoto Etického kodexu jmenuje rektor Etickou komici UP. Etická komise UP je stálým poradním orgánem rektora.

2. Etická komise UP se skládá z akademických pracovníků jednotlivých fakult, přičemž každá fakulta je zastoupena jedním členem. Návrh na jmenování člena Etické komise UP předkládá rektorovi děkan fakulty, po schválení Akademickým senátem fakulty. Předsedu Etické komise jmenuje z členů Etické komise rektor na základě jejich návrhu.

3. Členy Etické komise UP jsou i dva zástupci z řad studentů, které jmenuje rektor na návrh členů Akademického senátu UP z řad studentů postoupeného rektorovi studentským místopředsedou AS UP. Ten spolu s předsedou Etické komise UP odpovídá za doplňování studentských členů Etické komise.

4. Vyžaduje-li to povaha posuzovaného případu, může rektor k projednávání konkrétního případu na návrh předsedy Etické komise ustanovit další členy komise.

5. V případě, kdy jsou posuzovaným případem jakkoli dotčena práva studentů UP, předseda Etické komise UP k projednání takového případu přizve i její studentské členy. V ostatních případech se jednání Etické komise UP její studentští členové neúčastní. O tom, zda ke konkrétní kauze budou přizváni studentští členové komise, rozhodne rektor při předání kauzy Etické komisi UP k projednání či následně kdykoli v průběhu projednání na žádost předsedy Etické komise, vyjde-li tato potřeba najevo.

6. Jednání Etické komise UP se řídí jejím jednacím řádem. Jednací řád Etické komise UP schvaluje na návrh předsedy Etické komise UP rektor.

7. Po předložení případu Etická komise UP vysloví ve lhůtě k tomu stanovené jednacím řádem, zda došlo v konkrétním případě k porušení ustanovení Etického kodexu UP či nikoliv.

Schváleno VR UP v Olomouci dne 26. 10. 2015